

Обґрунтування
до питання про схвалення проєкту постанови НКРЕКП «Про затвердження
Змін до деяких постанов НКРЕКП»
(внесення змін до Кодексу газотранспортної системи та
Типового договору транспортування природного газу)

Статтю 4 Закону України «Про ринок природного газу» визначено, що до компетенції Регулятора на ринку природного газу належить визначення порядку надання фінансового забезпечення оплати послуг транспортування, у тому числі вимог до банківських гарантій.

Так, порядок створення та надання замовниками послуг транспортування фінансового забезпечення Оператору ГТС встановлений главою 2 розділу VIII Кодексу газотранспортної системи, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2493 (далі – Кодекс ГТС).

Слід зазначити, що відповідно до положень пункту 3 глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС, фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати за вчинення дій з врегулювання добового небалансу обсягів природного газу, які подаються до газотранспортної системи і відбираються з неї, надається оператору газотранспортної системи в одній або декількох з таких форм:

банківської гарантії;

передачі замовником послуг транспортування оператору газотранспортної системи в якості фінансового забезпечення грошових коштів на підставі договору транспортування природного газу.

Таким чином, основною метою створення фінансового забезпечення та надання його Оператору ГТС є гарантування виконання замовником послуг транспортування своїх зобов'язань щодо оплати послуг оператора газотранспортної системи за договором транспортування природного газу в частині добових негативних небалансів.

Слід також зазначити, що відповідно до пункту 1 глави 1 розділу XIV Кодексу ГТС, замовники послуг транспортування відповідають за збалансованість своїх портфоліо балансування протягом періоду балансування для мінімізації потреб оператора газотранспортної системи у вчиненні дій із врегулювання небалансів, передбачених цим Кодексом.

При цьому, положеннями діючих нормативно-правових актів, зокрема Кодексу ГТС, передбачено механізми, які дозволяють замовникам послуг транспортування протягом газової доби самостійно збалансовувати власні обсяги подач/відборів природного газу до/з газотранспортної системи з метою уникнення позитивних/негативних небалансів у газовій добі.

Разом з тим, якщо замовники послуг своєчасно не врегулювали негативні небаланси в газотранспортній системі у поточному газовому місяці, обов'язок щодо їх оплати на користь оператора газотранспортної системи виникає 20 числа місяця, наступного за звітним.

Слід зазначити, що Оператор газотранспортної системи на постійній основі здійснює балансуючі дії, зокрема для підтримання тиску в газотранспортній системі з метою виконання вимог цілісності газотранспортної системи та вимог щодо експлуатації газотранспортної системи. З метою здійснення балансуючих дій

НКРЕКП
№ 1914/16.3.1/24 від 11.07.2024
КЕП: Косячук О. В. 11.07.2024 12:24
3FAA9288358EC00304000007EC51F0055A7B500
Сертифікат дійсний з 29.03.2023 до 29.03.2025 13:14

оператор газотранспортної системи може в якості контрагента проводити операції на торгових платформах.

Таким чином, у разі утворення замовниками послуг транспортування небалансів в газотранспортній системі оператор газотранспортної системи зобов'язаний кожної доби фізично їх врегулювати, що зокрема передбачає понесення ним витрат на закупівлю природного газу, які можуть бути компенсовані замовниками послуг транспортування не раніше, ніж через 20 – 50 календарних днів.

У зв'язку із зазначеним та з метою удосконалення механізмів надання фінансового забезпечення замовниками послуг транспортування Департаментом із регулювання відносин у нафтогазовій сфері розроблено проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» (далі – Проєкт постанови).

Проєктом постанови пропонується внести зміни до Кодексу ГТС та Типового договору транспортування природного газу, затвердженого постановою НКРЕКП від 30.09.2015 № 2497, у частині покладення обов'язку на замовника послуг транспортування надавати фінансове забезпечення щодо оплати вартості добових негативних небалансів за попередній газовий місяць та вартості добових негативних небалансів поточного газового місяця у формі передачі грошових коштів та/або перерахунку коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу).

Запропоновані Проєктом постанови зміни стимулюватимуть замовників послуг транспортування своєчасно врегулювати власні небаланси та сприятимуть зменшенню фінансового навантаження на Оператора ГТС під час вчинення ним балансуєчих дій.

Крім цього, Проєктом постанови передбачається удосконалення інших положень глави 2 розділу VIII Кодексу ГТС, зокрема у частині надання права Оператору ГТС звернутися до банку, який видав банківську гарантію, для перевірки її чинності з метою уникнення зловживань з боку замовників послуг транспортування.

Цей Проєкт постанови має ознаки регуляторного акта.

Враховуючи вищевикладене, з метою удосконалення нормативно-правових актів, які регулюють відносини на ринку природного газу, та забезпечення належного функціонування ринку природного газу, Департамент із регулювання відносин у нафтогазовій сфері пропонує:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП».

2. На виконання положень статті 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» оприлюднити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до деяких постанов НКРЕКП» на офіційному вебсайті НКРЕКП www.nerc.gov.ua з метою одержання зауважень і пропозицій від інших органів державної влади, фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань та інших заінтересованих осіб.

**Директор Департаменту із регулювання
відносин у нафтогазовій сфері**

О. Косянчук

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

Київ

№ _____

Про затвердження Змін до деяких
постанов НКРЕКП

Відповідно до статті 4 Закону України «Про ринок природного газу» та статті 17 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, що додаються.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її оприлюднення на офіційному вебсайті Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг.

Голова НКРЕКП

Валерій ТАРАСЮК

ЗАТВЕРДЖЕНО
Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг
№ _____

Зміни
до деяких постанов Національної комісії, що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг

1. У Кодексі газотранспортної системи, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2493, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1378/27823:

1) абзац дев'яносто другий пункту 5 глави 1 розділу I доповнити словами та знаком «та/або замовнику послуг транспортування для цілей здійснення розрахунків за договором транспортування природного газу перед оператором газотранспортної системи»;

2) у главі 2 розділу VIII:

абзац перший пункту 1 замінити трьома новими абзацами такого змісту:

«З метою забезпечення виконання зобов'язань замовника послуг транспортування щодо оплати послуг оператора газотранспортної системи за договором транспортування природного газу замовник послуг транспортування зобов'язаний:

здійснити попередню оплату розподіленої (договірної) потужності на підставі договору транспортування природного газу;

надавати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення оплати послуг з врегулювання добового небалансу у випадках та відповідно до вимог, встановлених у цьому Кодексі.»

У зв'язку з цим абзаци другий – четвертий вважати відповідно абзацами четвертим – шостим;

речення перше абзацу четвертого викласти в такій редакції: «Замовник послуг транспортування визначає форму свого фінансового забезпечення щодо всіх його фінансових зобов'язань перед оператором газотранспортної системи відповідно до вимог цієї глави.»;

у пункті 2:

речення перше абзацу третього викласти в такій редакції: «Якщо така попередня оплата не буде надана замовником послуг транспортування у строк, визначений цим пунктом, оператор газотранспортної системи тимчасово (до дня, наступного за днем здійснення попередньої оплати) зупиняє надання послуг, стосовно яких замовник не здійснив попередню оплату, та пропонує таку розподілену потужність іншим замовникам послуг транспортування у якості вільної потужності згідно з розділом ІХ цього Кодексу.»;

абзац п'ятий виключити;

у пункті 3:

після абзацу третього доповнити чотирма новими абзацами такого змісту:

«перерахунку грошових коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) замовника послуг транспортування.

У разі надання замовником послуг транспортування в якості фінансового забезпечення банківської гарантії оператор газотранспортної системи має право не пізніше наступного робочого дня звернутися до банку, який видав банківську гарантію, з метою перевірки чинності банківської гарантії.

Надане замовником послуг транспортування фінансове забезпечення у формі банківської гарантії зараховується оператором газотранспортної системи та приймається до розрахунку достатнього розміру фінансового забезпечення з моменту отримання від банку, який видав банківську гарантію, підтвердження її чинності.

Надане замовником послуг транспортування фінансове забезпечення у формі передачі грошових коштів та перерахунку коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) зараховується оператором газотранспортної системи та приймається до розрахунку достатнього розміру фінансового забезпечення з моменту надання/перерахунку коштів.».

У зв'язку з цим абзаци четвертий – тридцять третій вважати відповідно абзацами восьмим – тридцять сьомим;

в абзаці дев'ятому слова та знак «абзацами тринадцятим – п'ятнадцятим цього пункту» замінити словами «цим пунктом»;

після абзацу вісімнадцятого доповнити двома новими абзацами такого змісту:

«Замовник послуг транспортування зобов'язаний надати оператору газотранспортної системи фінансове забезпечення виконання замовником послуг транспортування зобов'язань щодо оплати вартості добових негативних небалансів за попередній газовий місяць та вартості добових негативних небалансів поточного газового місяця, які визначаються з урахуванням вимог цього пункту, у формі передачі грошових коштів та/або перерахунку коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу). При цьому сума вартості добових негативних небалансів за попередній та/або поточний газовий місяць зменшується на суму вартості оплачених негативних небалансів та суму вартості добових позитивних небалансів за попередній та/або поточний газовий місяць, але не більше ніж на суму вартості добових негативних небалансів за відповідний період.

У випадку, якщо за даними остаточної алокації обсяг негативного добового небалансу за попередній газовий місяць буде збільшено і розмір наданого фінансового забезпечення не покриватиме вартості такої різниці, замовник послуг транспортування зобов'язаний збільшити розмір фінансового забезпечення не пізніше, ніж на наступний робочий день. До завершення терміну, визначеного цим абзацом, оператор газотранспортної системи не має права зупиняти надання послуг транспортування з підстав недостатності розміру фінансового забезпечення.».

У зв'язку з цим абзаци дев'ятнадцятий – тридцять сьомий вважати відповідно абзацами двадцять першим – тридцять дев'ятим;

після абзацу двадцять восьмого доповнити новими вісьмома абзацами такого змісту:

«Надання фінансового забезпечення у формі перерахунку грошових коштів на рахунок умовного зберігання (ескроу) здійснюється на підставі тристороннього договору рахунку умовного зберігання (ескроу) між банком, замовником послуг транспортування та оператором газотранспортної системи.

Тристоронній договір рахунку умовного зберігання (ескроу) між банком, замовником послуг транспортування та оператором газотранспортної системи має передбачати наступні повноваження оператора газотранспортної системи:

отримувати від банку інформацію про надходження та залишки коштів на рахунку умовного зберігання (ескроу);

надавати до банку розпорядження на договірне списання грошових коштів з рахунку умовного зберігання (ескроу) замовника послуг транспортування та перерахування їх на рахунок оператора газотранспортної системи у випадку порушення замовником послуг транспортування виконання грошових зобов'язань за договором транспортування природного газу;

надавати (не пізніше п'яти банківських днів з моменту отримання заяви від замовника послуг транспортування) до банку розпорядження про повернення вільних від зобов'язань коштів замовнику послуг транспортування з рахунку умовного зберігання (ескроу);

погоджувати закриття рахунку умовного зберігання (ескроу);

вчиняти будь-які інші дії, необхідні для забезпечення розрахунків за договором транспортування природного газу в повному обсязі.

Обслуговування рахунків умовного зберігання (ескроу) та будь-які інші операції чи послуги, що здійснюються/надаються банком, здійснюються за рахунок замовника послуг транспортування.».

У зв'язку з цим абзаци двадцять дев'ятий – тридцять дев'ятий вважати відповідно абзацами тридцять сьомим – сорок сьомим;

після абзацу сорок першого доповнити новим абзацом сорок другим такого змісту:

«Банківські гарантії, видані банками щодо яких Національним банком України прийнято рішення про віднесення до категорії неплатоспроможних або щодо яких прийнято рішення про відкликання банківської ліцензії, не вважаються належним фінансовим забезпеченням.».

У зв'язку з цим абзаци сорок другий – сорок сьомий вважати відповідно абзацами сорок третім – сорок восьмим.

2. У Типовому договорі транспортування природного газу, затвердженому постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 30 вересня 2015 року № 2497, зареєстрованому в Міністерстві юстиції України 06 листопада 2015 року за № 1383/27828:

1) у пункті 7.1 розділу VII:
в абзаці другому слова «розподіл потужності» замінити словами «розподілена потужність»;
абзац третій виключити.
У зв'язку з цим абзац четвертий вважати абзацом третім;

2) у розділі XII:
пункт 12.2 викласти в такій редакції:
«12.2. Фінансове забезпечення оплати послуг з врегулювання добового небалансу надається Замовником на користь Оператора у порядку, визначеному Кодексом.

Грошові кошти обліковуються на окремому поточному рахунку Оператора, відкритому в тому банку, в якому відкрито рахунок для зарахування коштів за послуги транспортування природного газу, як фінансове забезпечення та не є попередньою оплатою послуг за цим Договором та будь-яких інших платежів до моменту порушення Замовником своїх зобов'язань за цим Договором та/або Кодексом.

Оператор здійснює повернення грошових коштів, наданих Замовником у якості фінансового забезпечення, на вимогу Замовника не пізніше 5 (п'яти) банківських днів з дня отримання оператором газотранспортної системи такої вимоги за умови відсутності заборгованості за цим Договором та якщо розмір фінансового забезпечення, що залишиться після повернення грошових коштів, є достатнім згідно з вимогами Кодексу.»;

пункт 12.3 виключити.

У зв'язку з цим пункт 12.4 вважати пунктом 12.3.

Директор Департаменту із регулювання
відносин у нафтогазовій сфері

Олександр КОСЯНЧУК